«საქართველო უწინარეს ყოვლისა»

თეთრი გიორგი

«მე ვკვდები სიხარულით, რადგან ვიცი რომ ჩვენ დიდ სამშობლოს სა[illegible] მიტანისა ჩვენი სიკვდილი გამარჯვებას მიიტანს საქართველოს.»

კონსტანტინე აფხაზი.

«სიკვდილით ვერ [illegible] ჩვენი სიკვდილი საქართველოს განთავისუფლების თავდებია. იგი დაასალკლდევებს [illegible] ათასად გაამრავლებს [illegible].»

ვარდენ წულუკიძე.

«სანამ გეტყოდათ, რომ გაკვირდეთ ჩვენი სულის [illegible]. იქნება ქართველებში ყველა ამისთანები (მიუთითებს კვანტალიანზე) გეგონათ?— მრავალი ათასი ჩვენზე უკეთესები ზრდიან თავიანთ გულში თქვენდამი სიკვდილს.»

ალექსანდრე ანდრონიკაშვილი.

№ 7
29 აგვისტო
პარიზი

ქართველ პატრიოტთა ორგანო «თეთრი გიორგი»

Journal de l'organisation des Patriotes Georgiens. "St-GEORGES"

№ 7
29 Aout 1927
PARIS

***

1924 წელი, მარიამობისთვის 29!..

ვინ ჩამოსთვლის, რამდენჯელ ყოფილა ეს დღე ჩვენ წარსულში და რამდენ ასეთის მნახველი იქნება მომავალი...

ჩვენი სამშობლოს ყოველივე კუთხე, გარინდული მთები, დაკლაკნილი ბილიკები, მიუვალი ტყეები შეღებილია ამბოხებულთა სისხლით და 1924 წლის აჯანყება მხოლოდ წარსულის გამეორებაა, ჩვეული გზით ხიარული.

მოვიგონოთ: — დიმიტრი თავდადებული, ცოტნე დადიანი, ქეთევან წამებული; — დიდი სარდლის გიორგი სააკაძის ბრძნულად მოქნეული ხმალი; მისი უკვდავი სიტყვები, როცა დასცქეროდა საყვარელ შვილის მოკვეთილ თავს, სიტყვები გაჟღენთილი უზომო თავდადებით და სიყვარულით სამშობლოსადმი: «საქართველო ბევრ პაატას შობს, მაგრამ პაატა საქართველოს ვერ შობდა»...

— სუფრაჯი ბიძინა ჩოლაყაშვილი, ქსნის ერისთავი შალვა და ძმა მისი ელიზბარი, საქართველოს ეკლესიის მიერ წმიდათა შორის ჩარიცხულნი.

— გივი ამილახორის-ქართლის ვექილის მიერ აჯანყების დროშის აფრიალება სპარსელების წინააღმდეგ.

—პატარა კახი, თავდადებული მოღვაწე თავისი ქვეყნისა, სიდარბაისლე, ჭკუა, მხნეობა და მამაცობა ამ გმირ მეფეთარდლისა.

— მეფე სოლომონ მე2რე, შეურიგებელი მტერი რუსეთის მუხანათურ და უვიც პოლიტიკისა.

— ალექსანდრე ბატონიშვილი, რომლის ამაყი აჩრდილი წამოჭრილი შორეულ საფლავიდან, დღესაც დაჭქრის ჩვენს შორის და ამხნევებს ამხედრებულ საქართველოს. აჯანყებულ საყვირით გამოსცემს მისი მქუხარე ხმა: «[illegible] ხელი ამიღია, თუ ისინი რუსეთთან შერიგებას მირჩევენ!»

მოვიგონოთ 1803 წელი. გიორგი მე12-ის ქვრივს, მარიამ დედოფლის საწოლ ოთახში შეიჭრა ჯარისკაცებით მოურიდებელი, უზრდელი რუსის გენერალი და გადაჭრით მოსთხოვა რუსეთში წასვლა; და იელვა ხანჯალმა დედოფლის ხელში და ჩაესო გულში გენერალს.

შევხედოთ ანთებულ თვალებში ჩვენს თანამედროვეს, ბელად ქაქუცა ჩოლაყაშვილს, რომლის მარღვებში შორეულ წინაპრის, ბიძინას, სისხლმა იფეთქა და მთის არწივივით ჩამოუქროლა გალაღებულ და ქართველთ სისხლით დამთვრალ რუსის ჯარს.

მოვიყაროთ მუხლი და თაყვანი ვსცეთ 1923 წლის 19 მაისს, უსპეტაკეს მამულიშვილთა ხსოვნას, რომლებიც საძირკვლად დაეფინენ ახალ საქართველოს.

დავივიწყოთ დღევანდელი სიბეჩავე და გულის გასაკეთებლად გადავხედოთ ჩვენს უშორეს ისტორიას: ბაგრატის, დავითის, გიორგის, თამარის ოქროს ხანას და აშკარა იქნება ჩვენთვის: ქართული სული ვერ შეურიგდება მონობას.

×

საუკუნე მოურიდებლად გადააბიჯებს ჩვენს ძვლებზე და თავისუფალ საქართველოს ისტორიკოსი ცივად და მიუდგომლად გადმოხედავს ჩვენს ხანას. მშრალი სიტყვებით აღინიშნება წარსულის ნამოქმედარი... მომავალი წაიკითხავს: 1921 წელს საქართველომ დაჰკარგა უცაბედათ შეძენილი სამი წლის დამოუკიდებლობა. ბრალი ამისა საქართველოს მთავრობა იყო, რომელმაც სახელმწიფო თავის პარტიულ ინტერესებს ანაცვალა; ვერ შეჰქმნა ეროვნული ჯარი, ვერ მოიხვეჭა ნდობა ხალხისა და დედა ქალაქი ტფილისი უბრძოლველად და უსისხლოდ დაუთმო მტერს...

ასეთ მთავრობაზე გაკვრით იქნება ნათქვამი, რათა საუკუნის მანძილზე გამადიდებელ შუშაშიც კი პაწია კაცუნებად გამოჩნდებიან ვინც დღეს გოლიათებათ ნათლავენ თავის თავს.

მაგრამ ქართულ ისტორიას სამშობლოსათვის გაღებული სისხლი უყვარს და შეჩერდება აჯანყებაზე და მომავალ აჯანყებებზე რომლის რიგებში კიდევ ბევრჯელ იქნება ჩვენი თაობა. მარადისობას გადასცემს აჯანყებულთა წინამძღოლთ. მომავალი თაობა მოსძებნის ბნელ ორმოებში იმათ წმიდა ძვლებს და მიაბარებს გმირთა პანთეონს.

1924 წლის მარიამობისთვემ გამოისყიდა სირცხვილი 1921 წლისა.

×

დღეს ტფილისის გაზეთებშიაც აჯანყებაზე სწერენ. რასაკვირველია შეეცდებიან დაუმტკიცონ დაჩაგრულ ხალხს, რომ ის მხოლოდ ავანტიურა იყო. მაგრამ ვინ ასამართლებს აჯანყებას? ან ინტერნაციონალის მანტაყისტები, რომლებიც ვერასდროს გაიგებენ ერის ჭირ-ვარამს, რათა ყველაფერს ერთი კლასის თვალსაზრისით ზომავენ, იმ კლასის, რომელიც ჩვენში არ არსებობს, ან ხნედაცემულნი, ქურქ გამოცვლილნი იმათ წალების მწმენდავები, რომლებიც საკუთარ დედაზეც უარს იტყვიან, ოღონდ პირადი ცხოვრება და კარიერა შეინარჩუნონ. მერე და ვის უმტკიცებენ? ხელ-ფეხ შეკრულს, ენა ამოწრთვნილს, მაგრამ თვალებ ახელილ ჭირისუფალს—საქართველოს. ჭირისუფალს, რომელიც არ გლოვობს დახოცილ შვილებს, რათა სწამს სიდიადე და აუცილებლობა მის მიერ გაღებულ მსხვერპლისა.

მარიამობისთვის აჯანყება დამარცხდა. ერთ ერთ მიზეზთაგანი უცხოეთში მყოფ ხელმძღვანელთა უვარგისობაც იყო. იმ ხელმძღვანელთა, რომლებიც, უკვე სავსებით დავრწმუნდით ბატონ მ ი ნ ი ს ტ რ ი ს გამოქვეყნებულ წერილებიდან, დაკარგულ პორთფელებზე და მენშევიკურ პარტიაზე უფრო ზრუნავენ, ვიდრე ერზე. მაგრამ ამ დროებით დამარცხებამ, რუსულ პირუტყვულ ინსტიქტების და სადიზმის თარეშმა ჩვენს რაინდულ და პატიოსან მიწა-წყალზე, გააორკეცა სურვილი აუცილებელ გამარჯვებისა.

განა ოდნავ მაინც უნდა შეგვეპაროს იჭვი მომავალ გამარჯვებაში ჩვენ, ჩვენ რომლებიც შორიდან დავცქერით აოხრებულ სამშობლოს და შორიდან ვიდაგებით მის უბედობით, როცა შევადარებთ ქართულ მაღალ სულს, რუსულ მონურ სულსა; როცა მაგათივე ისტორიიდან ვიცით, რომ ამ ქედმოხრილ ერს არ ახსოვს არც ერთი ნამდვილი გამარჯვება; როცა ვართ მოწამე იმისა, რომ ამ ავადმყოფმა, თავმოყვარეობა დაკარგულ ხალხმა თავიანთი მეფენი თავისივე ხელით მოჰკლა. (პავლე 1-ის გამონაკლისით, რომელიც იაშვილმა მიახრჩო); დღეს კი ისე დაეცა და დაჩაჩანავდა, ეს სლავიანთა ბრბო, რომ მაგათ „ფართედ გადაშლილ და დახავსებულ ევროპისათვის მიუწვდომელ გულზე" გორელ მეჩექმეს მე სოსო 1-ლი თავის ამფსონებით [illegible]

განა ოდნავ მაინც შეეპარება იჭვი გამარჯვებაში იმ მოხუც ხევსურს, რომელმაც, დამარცხებულ აჯანყების შემდეგ, ორი პირტიტველა ბიჭი მოუყვანა თავის სათაყვანებელ ბელადს; დაუჩოქა და უთხრა: — წაიყვ, მაახმარ სამშობლოს! —

×

1795 წელს, სექტემბრის 11-ს კრწანისის ველზე მოხუცი მეფე ერეკლე თვით შეიჭრა სპარსთა შუაგულ რაზმში; მაგრამ სომხურ ღალატმა თავისი შედეგი გამოიღო და ერეკლეს ლომებს მტრის სიმრავლემ სძლია. მეფე ავლაბრის ხიდს გადადიოდა და მეიულეთს ეშურებოდა, როცა სამასი ხევსური მოადგა ბრძოლის ველს.

—გაბრუნდინენ უკან! ბრძანა მეფემ, ომი წაგებულია.—

—არ შეიძლების, ფიც გვაქ ნადები! აქ უნდა დავიხოცნოთ!.. და ამოწვდილ ფრანგულა ხმლებით, ყალიონის უდარდელ გაბოლებით მკვეთენ მშობლიურ მიწით ნაფიცი ხევსურნი მტერს. არც ერთი არ გასულა ცოცხალი.

1921 წელს დავკარგეთ ტფილისი... და რისი მოწმენი ვართ? პარტიული გვარდია გაურბოდა მშიშარა მტერს.. მხოლოდ ჩვენი სამხედრო სკოლა ასრულებდა კრწანისის ველიდან მეფე ერეკლეს მიერ გაცემულ ბრძანებებს და არც შეურაცხყო მისი ფარ-ხმალი.

თ ე თ რ გ ი ო რ გ ე ლ ო! მოიგონეთ დღეს ჩვენი ფიცი, ფიცი ხევსურული:

ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო უ წ ი ნ ა რ ე ს ყ ო ვ ლ ი ს ა !

ს. ბერეჟიანი.

მინიატიურა გამარჯვების დღისათვის.

განცდილი საუკუნე რუსეთის მფლობელობის საქართველოში მეიწირავს ზნეობრივსიფაქიზეს;ის რაც ძვირფასია ტრადიციულ ცხოვრებით უმეტესად მაღალ კავკასიის ერთა დამოუკიდებელ არსებობაში.

მოიღალა ეპოქა მონგოლთა რსის--რუსეთი სნეულ ატავიზმის. ახალი სული ამოტყდა თავისუფლების მოტრფიალე ერებში და გადირღვა რუსეთი უმწეო გადაღელვებზე. ამ წელში უმძიმე ზედდაწოლა ბარბარიზმის აუტანელ გამომჟღავნებას იდუმალ გაბრძოლებით ასწყვეტს თავგანწირულ გმირებს სამშობლოს ძვირფას თავისუფლებისთვის. მიწურულ საუკუნიდან ტატნობზედ ამოვლეგა ბრძოლის დროშა მარჯვე მეთაურთ ვის ივერიის თვალეგშიდაქრენ სხივეჩი თავდადების. მათ საუკუნო ძეგლი დაიდგეს წმინდა მამულიშვილოების.

სიშორე ისტორიის ეროვნულ მწვერვალოს მოადგა და საიდუმლო დღის გადუხდელ გულზე აიყვანეს მიზანი სადიდებლათ დროშის. აჯანყდა მხედარი ულამაზეს კოლხიდის, სად ტყვეა საქართველოს ნება უკვდავ სულთქმაში. ძლიერმა წინააღმდეგობამ მთის თავისუფალ სულით ვერ გახადა შიშვლათ საქართველოს მთა ჭალები. ერი რომელიც საუკუნოებში ხმალ აელვარებით მართავდა მკლავებს ველურ რუსეთის განსადევნად დიახაც ნაცად სტოიალობით გაგვამარჯვებს მომავალშიაც. ჩვენი ისტორია პოემა ბრძოლის და სილამაზის გვაცოცხლებს იმედით, მასში სად გამარჯვება საზრდოა; ქართველში ზრდის მაღალ გრძნობას რომ, ანაცვალოს სამშობლოს პირადი ბედი იმ კუთხეს ქვეყნიერების სადაც სურნელია მზის ალერსზე, და დაისზე კაეშანი დაობლებულ ჭირისუფალთ. ხშირი განახლება საისტორიო ლანდშაფტზე უდიდეს გაბრძოლების ეპიტაფიას გადუწერს რუსეთის მთლათ დაღუპვას, გასულ წელს ჩრდილნი რომ გადიხნენ თავისუფლების სამრეკლოზე, გადინათლა ეროვნული აღტყინება მოპოვებულ დამოუკიდებლობით. სამი წელი ქართველთა განახლების და ზეიმის შეჰქმნის სამზადის ეროვნულ აღორძინებისაკენ. ნაციონალური თვითშეგნება ღრმად ამოჰყვა წინაპართა მებრძოლ ხმას, რომ შეეგრძნოთ დამღუპველი მიზანი ჩრდილო რასის. ის წასული დრო გადააზურავს ეროვნულ დროშას მთლიან საქართველოს სად თავადოგაა ქართველ ბუმეების. გამარჯვება მაინც ვერ რჩება საწყისით, რადგან პოლიტიკურად შემცდარი იდეოლოგია საქართველოს მთავრობის სადაც შეთხზულია ზელოვნება კანონთმეტყველების და მათემატიკურ სოციალიზმის შემოეხვა თავისუფალ ბუნების ხალხს ვინც არ ეხმაურება; რა თქმა აიტანს რომ სევდა შესჭრის უთქმელი იმ მიღმა დარჩენილ საერო მოთხოვნილების უძლავრეს სურვილში ნება გამოსულ ახპარეზს უდიდესად ეროვნულ სახელმწიფოს შესაქმნელათ.

გადიხადა მზის თარეში სამი წლის სიხარულზე და კვლავ მუხთალი ბედი ჩამოწვა საქართველოს დილაზე. ის მოუკლავი მტერი შემულებული სამუდამოთ რუსეთი გადმოსტეხს კარებს ლამაზ ედემში ჩვენ სამშობლოს ბედნიერების შესაგდალად. უწყვეტი ამხედრება დასისხლიანებულ ძმები [illegible] სადლაფებს შეიცულნი მამულის [illegible]თვის. მებრძოლი ერი აწყდება ტალას, ელის გამარჯვებას, იფიცება რომ სამშობლო მტარვალთ გამოჰგლიჯოს და...

ვინ არის გმირი ხმალ ამოხევით რომ დასჭყივის განცალკევებით აჯანყების წინაზე? ცნოგთ ქაქუცა ჩოლაყაშვილს თანამედროვე გმირს ეროვნულ სიფაქიზის.

1924—26 აგვისტო, თარიღი ღრმა ისტორიულ სინამდვილის აღნიშნავს რომ ქართველნი იგივე მტკიცე ხასიათის მებრძოლნი არიან და საკუთარ ძალითვე მოიპოვებენ სამშობლოს საყვარელ თავისუფლებას. იბრძვიან და კვლავ იბრძოლვენ მტარვალთა ჩასაკვლელათ. ძმები შეეწირვენ და მეც რიგში ვარ საყვარელ მამულისთვის. პირველ მეთაურთა აჯანყებამ დროშა ქართველ ხალხში გაშალა რომ საერთო ბრძოლა ერთსულოვანი შევიქმნათ. მეორე ამხედრება საბოლოვო გამარჯვებით გადახსნის ეროვნულ სულს საქართველოს ძლიერება.. «თეთრი გიორგი» მიზნათ ისახავს გმირების კულტს, რომელიც ასპარეზია საიდეალო ყოველ ქართველ მამულიშვილის. «თეთრი გიორგი» სიმბოლოთ გაჰყვება გამარჯვებულ სამშობლო საქართველოს. ბრძოლის დასასრულს ქართველი ამალა მუხლს მოიყრის «ძმათა სასაფლაო»ს მწუხარე კუბოსთან რომ დავწყევლოთ მტერი მასზე შეგინებული:

ძირს! მტარვალი რუსეთი!

პირველ აჯანყების სათაყვანებელ გმირებს უკვდავი ძეგლი აცოცხლებს ღრმა მოგონებებით ახალ სამზადისში, ვიდრე სამშობლო გადიხდიდეს მუქ ძაძას დაობლებული შვილებზე; და მხურვალე გულით ერთად აღმოვხვდებ:

ვაშა თავისუფალ საქართველოს!—

ბენიამინ გიორგაძე.

მარტივი საუბარი.

რატომ ვწერთ ჩვენ სოციალ დემოკრატების წინააღმდეგ? უპირველესად ყოვლისა მიტომ, რომ სოციალიზმი დამყარებულია კლასთა ბრძოლის პრინციპზე და მთელი თავისი შინაარსით ანტიეროვნული ფაქტორია. მაშასადამე იგი დამყოფელია ერის ძალების, დამანგრეველია ეროვნულ შეგნების. ეროვნული შეგნება კი არის ერთად ერთი იარაღი ერის თავდაცვის და განვითარებისა. საქართველოს ხსნა უპირველესად ეროვნულ შეგნების აღდგენაზე და მის ძალთა სოლიდარობაზეა დამოკიდებული.

თუ სოციალიზმი ასეთი უარყოფითი მოვლენაა საერთოდ, ჩვენში ის იღებს განსაკუთრებით საშიშ და მავნე ხასიათს, რადგან შ ე მ ო ტ ა ნ ი ლ ი ა რ უ ს ე თ ი დ ა ნ და მასთან მჭიდროდ დაკავშირებული და შედუღებულია გონებრივად, სულიერად და პრაქტიკულადაც. საქართველოს კი დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლაში რუსეთის წინააღმდეგ უპირველეს ყოვლისა ესაჭიროება ამ ქვეყნიდან იდეურად, გონებრივად და სულიერად ჩამოშორება. მხოლოდ მაშინ, როდესაც ჩვენსა და რუსეთს შუა ჩატყდება ფსიქოლოგიური ხიდი, შეგვიძლია მოსკოვის დათვებიდან თავი დავიცვათ აი რატომ ვებრძვით სოც. დემოკრატებს და არც შევწყვიტავთ ბრძოლას, ვიდრე მათ ყოველივე ანტი ეროვნულ იარაღს არ დავაყრევინებთ.

* * *

დასაწყისში, ბევრს თეთრ გიორგული მოძრაობა უმნიშვნელო და დროებითი ეგონა. მაგრამ ისეთი გამოცდილი პოლიტიკოსები როგორც ბ-ნნი ნ. ჟორდანია და ნ. რამიშვილი არიან, თავიდანვე მიხვდნენ თ. გიორგის მნიშვნელობას. აკი სწერენ კიდეც საქართველოში: «ჩვენთვის ყველაზე საშიში ფაშისტები არიან»ო. ფაშისტებათ ჩვენ გვნათლავენ. ბ. ჟორდანიას და რამიშვილის შიში საბუთიანი და უმთავრესად სამი მიზეზით: 1) დღეს საქართველოში მხოლოდ ორი აზროვნება არსებობს: სოც. დემოკრატიული და თეთრ გიორგული. ცალი მხრივ თ. გიორგიმ შეძლო სოც. დემ. იდეოლოგიას დაუპირდაპიროს იდეოლოგია და ეს იდეოლოგია მხოლოდ პოლიტიკურ მნიშვნელობისა არ არის, როგორსაც აქამდის სხვა პატრიოტები უპირდაპირებდნენ მათ, არამედ სოციალურ და ეკონომიურ შინაარსის. ხოლო განსხვავება იმაშია, რომ სოც. დემ. იდეოლოგია უკვე დამარცხებულია როგორც მსოფლიო მაშტაბში აგრეთვე საქართველოს ცხოვრების სპრაქტიკაში. თ. გიორგული იდეოლოგია კი არის რეალობაზე დამყარებული და ცხოვრებით გამართლებული. მეორე მხრივ თ. გიორგული აზროვნება შეიჭრა ყველა ეროვნულ ელემენტებში, იპოვა იქ ბუნებრივი ნიადაგი და მტკიცეთ იდგამს ფესვებს. ამაშია თეთრი გიორგის ძალა.

2) თ. გიორგიმ დაამტკიცა რომ არა მხოლოდ სოც-დემ. შესძლებიათ მტკიცე ორგანიზაციის მოწყობა და დისციპლინის შექმნა, არამედ პატრიოტებსაც და უკეთესადაც.

3) ქართველ ხალხში იღვიძებს და ძლიერდება ეროვნული შეგნება. მაშასადამე ის შორდება სოც. დემ. და ეძებს ეროვნულ გზას. ეს გზა კი მხოლოდ და მხოლოდ თეთრ გიორგულია.

ვიმეორებ— ჩვენში არსებობს ორი აზროვნება და დისციპლინა: სოც. დემ. მიერ შემოტანილი ანტი ეროვნული იდეოლოგია და სოციალისტური დისციპლინა და თეთრი გიორგის ნამდვილი ქართული აზროვნება და პატრიოტული დისციპლინა. ვინ გაიმარჯვებს? ან საქართველო უნდა აღორძინდეს სულიერად და მატერიალურად და მაშასადამე გაიმარჯვებს თეთრი გიორგი ან საქართველო უნდა დაეცეს ყოველ მხრივ და მაშინ სოციალ-დემ. გაიმარჯვებენ.

მაგრამ იჭვს გარეშეა რომ საქართველო აღორძინდება და გამარჯვება თ. გიორგისა იქნება. მოსკოვის ლიკვიდაციასთან ერთად ჩვენში მოხდება სოც. დემ. ლიკვიდაციაც.

ლეო გერესელიძე.

სული ბოროტი.

ნ. რამიშვილის წერილი, საიდუმლოდ წარგზავნილი საქართველოში და ბოლშევიკების მიერ დაჭერილი და გამოქვეყნებული, იმას გააკვირვებდა, ვინც არ იცნობს რამიშვილსა და მის ბნელს სულსა და მიზნებს. და შინაარსიც ამ წერილისა იმას აწყენინებდა, ვისაც რამიშვილი და მსგავსნი მისნი საქართველოს მთავრობის წევრობის ღირსად მიაჩნია. მე არ გამკვირვებია რამიშვილის წერილი, რადგანაც დარწმუნებული ვარ, რომ ასეთი და კიდევ უარესი ბევრი მიუწერია მას საქართველოში და არ დაუნდვია არავინ, დაუსმენია თვისი ამხანაგებიც კი. და არცა მწყენია იგი: რა უნდა მეწყინოს ისეთი კაცისაგან, რომლის სულის არარაობა ვიცი და რომლის თავშიაც ჭკუაც არ მეგულება იმდენი, რომ, ჭკუამ მაინც, თუ ზნეობამ არა, დაუშალოს ბოროტ საქმეთა ჩადენა.

უფრო გამიკვირდა და უფრო მეწყინა, როდესაც მსგავსის შინაარსის წერილი გამოაქვეყნეს ბოლშევიკებმა, ნ. ჟორდანიას მიერ ხელმოწერილი. საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე, რომელსაც საქართველომ ჩააბარა თვისი ბედი მისი ისტორიის უმძიმეს დროს, აირჩია და სცნო იგი ერის ხელმძღვანელად, მიუტევა რა ბევრი ემიმე ცოდვა, არსად რომ არავის მიუტევებდენ, კადრულობს უკადრისს და თვისი საქციელით უეჭველ დაცხადჰყოფს, რომ იგი იგივე დარჩა, რაც მუდამ იყო, — არა ხელმძღვანელი ერისა, არამედ პარტიის კაცი, მონა თვისის ძველის რჯულისა. ამ უცვლელობის ნიშნებს იგი, მართალია, ყოველთვის ატარებდა,— დღიდან დამოუკიდებლობის გამოცხადებისა საქართველოს დაღუპვამდე 1921 წელს,—მაგრამ მე, როგორც ბევრ სხვა ქართველს, იგი მაინც „განახლებულ" ნ. ჟორდანიად მიგვაჩნდა. გვეგონა რომ ჩვენი ქვეყნის საშინელი კატასტროფის შემდეგ, უცხოეთში გარდახვეწილს, მწარე ბედი მაინც ჩამოაცლიდა მას ძველ ქურქს და იგი იქნებოდა სული და სიმტკიცე საქართველოს თავისუფლებისათვის მებრძოლ მამულიშვილთა ერთობისა. ხოლო აქაც მოვტყუვდი და ამან მატკინა გული.

მაგრამ ყოველივე ამას კიდევ შეურიგდებოდა კაცი: ორი ფანატიკოსი პარტიისა რაღაც უმსგავსოსა და შეუსაბამოს სწერს საქართველოში ჩუმად. მათმა სინიდისმა განიკითხოს ისინი! ცილის-წამება, შხამი და სიბოროტე ყოველთვის იყო ფანატიკოსების ხელობა და თვისება. ხოლო როდესაც ამ წერილთა გამოქვეყნებით ისეთი ატმოსფერა შეიქმნა ემიგრაციაში, რომ ნათლად გამოჩნდა, თუ კი რაისათვის სურს საქართველოს დამოუკიდებლობა, როდესაც ჟორდანიასა და რამიშვილის პარტიის წევრთა შორის მხოლოდ რამდენიმე კაცი აღშფოთდა გულწრფელად მათ ხელმძღვანელთა საქციელით, უმეტესობამ კი იმ წამსვე დაივიწყა საქართველოცა და პატრიოტიზმიც, და ჩვეულებრივად, მათი ძველი თეორიის ძალით, პარტია დააყენა ერზედ მაღლა, როდესაც თვით მთავრობამ, მის მაგივრად რომ მყისვე დაეგმო საჯაროდ ყოვლად მიუღებელი საქციელი თვის წევრთა და სასტიკი მსჯავრი დაედვა მათთვის, მართლაც „მენშევიკური" წესით მოინდომა ამ „საქმის ჩაქრობა", ჩვენთვის ცხადი და უეჭველი შეიქმნა: მთავრობა და უმეტესობა სოციალ-დემოკრატებისა, რომელთაგანაც შესდგება მთავრობა, იზიარებს იმ ზრახვათა, რომლებითაც ჟორდანია და რამიშვილი მიისწრაფიან შევიდენ საქართველოში.

ხოლო ზრახვანი ჟორდანიასი და რამიშვილისა, რომელნიც სჩანან მათ მიერ ხელმოწერილ წერილებში, წმინდა ბოლშევიკური არიან. არავითარი განსხვავება: ქართველი „ბოლშევიკი" რუსის ხიშტით პატრონობს საქართველოში, და „მენშევიკებს" კი უნდა ურუსოდ იპატრონოს და რასაც პირველი პატრონობის დროს ვერა ჰბედავდა სხვა და სხვა შინაგან და გარეგან პირობათა გამო, იმას ეხლა გაჰბედავს ნიღაბ-ახდილად. რაც ორჯონიკიძეს გადაურჩება ქართველობა გაუჟლეტავი, იმას რამიშვილი გაჟლეტს! წინდაწინ მზადდება „მენშევიკური ჩეკა" იმ დროისათვის, თუ ბოლშევიკებმა საქართველო დასტოვეს, და პირველნი დასახოცნი ქართველნი პატრიოტნი იქნებიან. რომ ისინი ღირსნი არიან მოსპობისა, ამის რწმენას წინდაწინ უმტკიცებს რამიშვილი საქართველოში მყოფ თავის მომხრეებს.

საქართველო ყოფილა ბოლშევიკისათვის და მენშევიკისათვის სადავო ტერიტორია, საუფლისწულო სადაც ან ერთმა უნდა იპატრონოს, ან მეორემ, ხან ერთმა ხან მეორემ, ძალისა და გარემოების მიხედვით. დღეს ბოლშევიკი ბატონობს, ხვალ მენშევიკს უნდა იბატონოს იმავე წესით, რომელსაც მოითხოვს «პროლეტარიატის დიქტატურა». პირველი «საჭიროებით» განახორციელებს ამ «დიქტატურას», მეორე «დემოკრატიული რეჟიმით» ქვეყნის მოსატყუებლად. კონსტიტუცია, კანონი, თავისუფლებანი თითქოს სწამს მეორეს, მაგრამ ისევე დაარღვევს იგი ერთსაც, მეორესაც და მესამესაც ოდეს დასჭირდება, როგორც პირველი უფრო პირდაპირ ყოველივეს უარჰყოფს. დამარცხებული მენშევიკი უცხოეთში განაგრძობს ბრძოლას არა ერის ნამდვილ თავისუფლებისათვის, არამედ ბატონობისათვის, დიქტატურისათვის, და თუ გამარჯვებულ ბოლშევიკს საქართველოში დაუწესებია განმანადგურებელი და გამხრწნელი «ჩეკა», მენშევიკს უცხოეთში იგივე «ჩეკა» ჰყავს სხვა უფრო პატიოსან სახელწოდების დაწესებულებათა სახით, რომელიც სდევნის საქართველოს მოქალაქეთ აგეზოებს მათ, მსგავსად იეზუიტთა ორდენისა არ ზოგავს არავითარ საშუალებას, რომ მოსპოს ყველა ის, ვინც მას ყმად არ დაეხასხლება და არ განიზიარებს მათ უკეთესთა ზრახვათა. ტერორი, ეს მენშევიკისაგან და ბოლშევიკისაგან ერთად მოგონილი საშუალება ბრძოლისა, რომელსაც თეორიულად უარ-ჰყოფენ და ნამდვილად მის მსხვერპლად აუარებელი ქართველი გახადეს მათი მოქმედების დაწყებიდანვე საქართველოში, მოსალოდნელია მენშევიკისაგან უცხოეთში ფარულად, ხოლო თუ ბედმა გაუღიმა და საქართველოში გაბატონდა მისი აშკარა ტერორის მსხვერპლი შეიქმნება ის ქართველობა, რომელიც გადურჩება ოსმალეთიდან გადმოსახლებულ ურდოებს ქართველ ბოლშევიკების ხელმძღვანელობით.

ამ ელემენტს აბარია დღეს უცხოეთში საქართველოს განთავისუფლების საქმე. აქამდე იგი თავის მიზანს «საერთო ფრონტით» ჰფარავდა. დღეს ცხადია, რომ საერთო ფრონტი დიდი ტყუილია. არ არსებობს არავითარი საერთო ფრონტი, არამედ ყოველი არა—მენშევიკური ელემენტი, მენშევიკთან მოღვაწე, არის იგივე მოვლენა, როგორც დაკიდული საზოგადო მოღვაწე ან ღენერალი, დღეს რომ «საჭიროებს» ემსახურება საქართველოში. ყოველივე ისე ნათელ—ჰყვეს რამიშვილისა და ჟორდანიას წერილებმა და ეს არის ის საშინელება, რომელმაც უნდა აღაშფოთოს ყოველი ქართველი მამულიშვილი, —სოციალისტიც, თუ იგი მართლა იბრძვის თავისუფალ საქართველოსათვის და არა იმისათვის, რომ მთავრობისა და მისი პარტიის გაბატონების შემდეგ საქართველოში მასაც შეხვდეს რამიშვილის ნასუფრალი, თვარა რამოდენიმე პირთა დაბეზღებასა და მათ წინააღმდეგ მიმართულ ცილისწამებას დიდი მნიშვნელობა არა აქვს. ჩვენს მოღალატეობას არ დაიჯერებს პატიოსანი და ჭკვათა-მყოფელი, კრიმინალების და გიჟების აზრი კი ჩვენთვის საინტერესო არ არის! გავიგონე, მთავრობას, თუ არ ვიცი ემიგრაციის რომელ დაწესებულებას სურს შეურაცხყოფილ პირთა სანდო პირებად გამოცხადება, რეაბილიტაციაო! რეაბილიტაცია ვისგან? მათგან, ვისაც ჩვენ თვალში არავითარი ზნეობრივი ავტორიტეტი აღარა აქვს და ვინც ნამდვილად მიმაჩნია ბოლშევიკის მსგავსად და მის ნაცვლად მომავალ საქართველოში? ნდობას გამოგიცხადებენო! შეიძლება, მაგრამ მე კი ვენდობი მათ, ვიდრე ზემოხსენებული წერილები დასწერა, იმ მთავრობას რომლის წევრებიც წერილების ავტორნი არიან, იმ ელემენტებს, რომლის მეტყველი ორგანოა ასეთი მთავრობაა ასეთი წევრებითურთ?! ამბობენ კიდევ ნუგეშის-ცემით: არაფერია, ისინი ვეღარ გაბატონდებიან საქართველოშიო! რა ვიცით, რომ ვეღარ გაბატონდებიან. ვინ იცის, რა მოხდება, რა უბედურებას დაატეხს თავს ისედაც განადგურებულ საქართველოს ეს გაუსწორებელი ბრბო ჩლუნგ და კრიმინალურ ტერორისტებისა და სიფრთხილეს თავი არ სტკივაო, ნათქვამია. უნდა ვიცოდეთ ამიერიდან, რომ აქაც იგივე ქარი ჰქრის, ემიგრაციაში, როგორც იქ, საქართველოში და მას აქროლებს იგივე სული ბოროტი, რომელიც დიდი ხნიდან თავს დასტრიალებს ჩვენს უბედურს ქვეყანას.

მიხ. წერეთელი.

ორი სხვ[illegible].

1) ამბობენ, გენიოსი შოთა რუსთველი დიდ ხელოვანთან ერთად დიდი პოლიტიკური მოღვაწეც იყო. თუმცა ამ აზრს სავსებით არ იზიარებენ, მაგრამ ერთი რამ ცხადია, რომ მიუხედავად ამისა იყო თუ არა შოთა «ვაზირი» ე. ი. პოლიტიკური მოღვაწე მან იცოდა შემდეგი: ქართველების ძლიერება მაშინ იქნებოდა შესაძლებელი, როდესაც ეროვნულ და რასიულ თვისებებს თავისუფალი გასაქანი აქვს. შოთამ უმღერა «ნდობას და ერთგულებას», რადგან ჩვენი ძლიერება, ჩვენი რასიული თვისებაც ეს არის, და ჩვენი ძლიერებაც ნდობაზე და ერთგულებაზეა დამყარებული (როდესაც რუსეთის ძლიერება შიშზე და მონობაზე.) თინათინი, ნესტანი, ტარიელი და ავთანდილი მზათ არიან მიცემულ სიტყვისათვის, ერთგულების სიწმინდისათვის სიცოცხლე სამსხვერპლოზე მიიტანონ. შოთამ [illegible] გაამაგრა ჩვენი რასიული თვისებანი და კიდეც მიაღწია მიზანს. ისტორიკოსნი მის ხანას «ოქროს ხანას» უწოდებენ.

2) ქვეყნად სიმახინჯე მისთვის არსებობს, რომ მშვენიერება შევიგრძნოთ, ამისთვის სიცრუეც გაჩენილა, რომ ჭეშმარიტებას ფასი დაედვას. ჩვენ ქართველებსაც ხშირათ გვიცრუებია ბედი და ალბათ მისთვის რომ ბედნიერების ფასი კარგად ვიცით. ასეთ ბედის უბედობას კი ქართველ ცხოვრების ისტორიკოსნი «ცრუ ხანა»-ს უწოდებენ. მეთვრამეტე საუკუნის მიწურულში ჰქონდა ასეთ უბედურებას ადგილი, შეიძვრა ჩვენში თეთრკანიანთა შორის უმდაბლესი რასიული თვისების მატარებელი ერი და შემოიტანა თავისი პიროვნული მორალური და გონებრივი ავადმყოფობა. ამ თეთრ კანიანთა დასახასიათებლად გერმანელი იტყვის «სლავები, სკლავები არიან-ო» (სკლავები მონებს ნიშნავს) და მართლაც ეს თქმა სავსებით გაამართლეს მათ ჩვენში. დასმენა და ღალატი დამახასიათებელია მათთვის და ჩვენც ამ არა რაინდულ თვისების [illegible] ლამობენ მოკვეთას იმ გმირულ თავების, რომელნიც დარაჯად უდგანან ეროვნულ მორალს და [illegible] გებიან. დანარჩენთ შეურყვნა შეგნება სახელმწიფოსა და სამშობლოსი. დღესაც კიდევ გაიმეორა მათემატიკურ სიზუსტით ის რაც ასი წლის წინეთ მოიმოქმედა. ასახლებს და სწყვეტს ეროვნულ სიწმინდის დამცველთ. დღეს «ჩეკა» მუშაობს მთელის თავის ენერგიით ანგრევს პიროვნებებს და ქმნის მონებს. სტალინმა მოახდინა რუსეთის რასიული მორალის კულმინაცია. ჩვენი ტრაგიკული მდგომარეობა ღრმავდება და ფართოვდება. დიდ ბედნიერებათ ჩასთვლიდენ კომუნისტები რომ ქართველ პიროვნებას ათასწლოვანი კულტურა სხეულიდან ამოაძრონ და მონებად გახადონ. ამას ისინი ოქტომბრის რევოლიუციის მიზნებს დაარქმევენ.

ასეთია მოკლეთ «ცრუ ხანის» ისტორია. დღეს ჩვენ ხელთ არის მრავალი, უცხო, მდაბალი ერის ავადმყოფობის მიკრობები, რომლითაც საქართველოს და მისი საუკეთესო შვილების სულის [illegible] აპირებენ. ხშირად, ქართველი სიტყვას იძლევა და თვითონ არა სწამს. მას აიძულებენ ატაროს ორი სიტყვა როდესაც ერთი აზრი აქვს. ქართველებმა ვიცით, რომ ჩვენ მებრძოლ ვაჟკაც მამა-პაპას ჰქონდა ერთი გრძნობა და საქმე. ჩვენ ისიც ვიცით, რომ კულტურა პიროვნების არ არის, იგი ერს ეკუთვნის და ამ კულტურის დამცველი - ერის საუკეთესო შვილია.—შევერთდეთ!- ჩვენ მხარეზეა მრავალი რამ: ჩვენი მოსახლეობის 82 პროცენტი მიწის მეურნეობით ცხოვრობს, მაშასადამე გვაქვს დიდი «კოსმიური ტაქტი». ჩვენ მხარეზეა რასიული სიმაღლე, ეროვნული იმუნიტეტი დაათასწლოვანი ბრძოლის ტრადიცია. ვიბრძოლოთ «ქართული სიტყვის» ტრადიციული მნიშვნელობის დაბრუნებისათვის და ამით ჩვენი ძლიერებისათვის!

ირ. ღ—რი.

ბრძანება: 52

ყველა თეთრ გიორგელს ეძლევა ბრძანება წელიწადში ორი დღე —25 თებერვალს, რუსების მიერ ტფილისის აღების დღეს და 19 მაისს, დღე, როდესაც ვერაგმა მტერმა ქართველ მამულიშვილთა პირველი რიგი დახვრიტა,— იმარხულოს: —

არ უნდა მიიღოს არავითარი საჭმელი და გაატაროს დღე შრომაში საერო მიზნისათვის, ლოცვაში სამშობლოსათვის და სულიერად შეუერთდეს ამ მწარე ეროვნულ დღეებს.—

დირექტორია.

პარიზი, 23 აგვისტო.

რედაქციისადმი.

გაზეთ „დამ. საქართ."-ში მოთავსებული იყო ნეკროლოგი ვინმე „ამხანაგის" ხელმოწერით. ნეკროლოგი [illegible] ლებულ შ. სარჯველაძისა. ამ ნეკროლოგში სწერია— სარჯველაძე იყო ღარიბი გლეხის შვილი-ო. სიმართლის აღსადგენად მე, როგორც მისი ყოფილი მეგობარი და მეზობელი მოვალე ვარ განვაცხადო: სარჯველაძე იყო აზნაური და შეძლებული ოჯახის შვილი.

ნუთუ აუცილებლობაა იყოთ გლეხი და ღარიბი, რომ პატიოსან ქართველად ჩაგვიდეთ სამარეში?

პატივისცემით ა. ანთაძე.

REDACTION THETHRI-GUIORGUI
19, rue Roger, Paris (14')

"ALLAHVERDI"
Rue Delambre, 33
ჩადით ქართულ სარდაფ «ალავერდი»-ში
მუსიკა—სიმღერა—ლეკური! ქართული სამზარეულო—
—ჩიხირთმა, საცივი, სუკის მწვადები! —ღვინო დოქებით!—

SOCIÉTÉ "ASTRA"
38, Butte de la Loire, 38
Tél. : Gobelins 47-86
ინჟ. ვახტანგ ციციშვილის, უმთავრეს წარმომადგენლის
საზოგადოება BOUCHARD, PERRIER FILS et Cie
მეთვალყურეობით მომზადებული სასმელები: ტარხუნის, პიტნას, კამას —არაყი. — ლიკიორები:—ბანანის—
—ალუბლის—ჭერმის—და სხვა. —საუკეთესო ღვინოები!—

MONTPARNASSE
58, Bd Montparnasse
——გასტრონომიული მაღაზია — ცივი საჭმელები!——
ქართული ყველი, სულგუნი, მაწონი, გურული ტარანი!

Société du Yaourt
"GUEMO"
თუ გსურთ ჯანის სიხალე და შეღავათიან ფასებში
გემრიელი და ნოყიერი საუზმე, მოითხოვეთ ყველგან :
ჩვენებური მაწონი, ქართული ყველი, ნაჭო,
სულგუნი, მშრალი მაწონი.
„ GUEMO "-ს მარკით მიიღება შეკვეთები; სახლში
იტანეთ . ფირმა GUEMO ხელმისაწვდომია ყველასათვის.
5, rue Roger — Tél. : Ségur 97-33